# Motion

# 1981/82:626

**Yngve Nyquist m. fl.**
**Utbyggnad av vattenkraften m. m.**

1975 års riksdag beslutade under bred enighet att vattenkraften borde byggas ut till 66 TWh till 1985. Denna utbyggnad har nu kraftigt försenats. Den av riksdagen beslutade utbyggnaden kommer inte att kunna uppnås förrän efter 1990.

På grund av förseningen avrustas bl. a. statens vattenfallsverks kapacitet, kunnande och organisation.

Samtidigt som detta sker har regeringen i direktiven till den parlamentariska kommittén för avveckling av kärnkraften (Dir. 1981:62) gett nya förutsättningar för vattenkraftens utbyggnad i det längre perspektivet. I direktiven heter det: "Kommittén bör överväga vilket bidrag vattenkraften kan ge till elförsörjningen i ett längre perspektiv."

I socialdemokratiska motioner har vid ett flertal tillfällen krävts att regeringen bör redovisa en plan för hur vattenkraften skall kunna byggas ut till den av riksdagen fastställda nivån 66 TWh.

Samtidigt har socialdemokraterna hävdat att för att kunna bevara större områden orörda är något enstaka ingrepp i en stor älv att föredra framför ett stort antal ingrepp i mindre vattendrag.

Det är olyckligt att riksdagsmajoriteten konsekvent har avslagit kraven på en plan för hur vattenkraften på bästa sätt kan byggas ut till den nivå som riksdagen har beslutat om. Regeringen tar inte till vara möjligheten att styra vattenkraftutbyggnaden på ett sådant sätt att största möjliga hänsyn tas till ekonomi och miljö. I stället pågår en närmast spontan utbyggnad genom kraftbolagens försorg.

En plan, eller alternativa planer, skulle kunna göra det möjligt att få till stånd en konstruktiv diskussion i det svenska samhället om hur vattenkraften kan utnyttjas på bästa sätt.

Ett intressant förslag till utbyggnad kommer från Älvräddarnas samorganisation. Så här menar organisationen att man till år 1990 kan uppnå en utbyggnad:

| | |
|---|---|
| Utbyggt 1980 | 63,0 (inkl. lovgivet) |
| Effektiviseringar | 1 |
| Okontroversiella projekt | 0,3 |
| Minikraftverk | 0,3– 0,5 |
| | 64,6–65,1 |

Till år 2000 menar man att denna utbyggnad borde vara möjlig:

| | |
|---|---|
| Utbyggt 1980 | 63,0 |
| Effektiviseringar | 1,4 |
| Okontroversiella | 0,3 |
| Minikraftverk | 1,0 |
| | 65,7 |

Genom riksdagsmajoritetens vägran att stödja kraven på en plan för vattenkraftsutbyggnaden har Älvräddarnas förslag inte kunnat få en seriös prövning.

I den socialdemokratiska motionen 1980/81:1976 poängterades möjligheterna att göra effektiviseringar i vattenkraftsanläggningarna.
Där hette det:

Självfallet bör alla möjligheter att effektivisera de nuvarande anläggningarna tas till vara. På grund av relativt riklig tillgång på billig elkraft under de kommande åren blir driftavbrott i samband med effektiviseringen ej så dyrbara som tidigare. Detta bör utnyttjas av vattenkraftsföretagen.
En viss utbyggnad av s. k. minikraftverk är också angelägen.

Skälen för en stark satsning på just *effektiviseringar* är flera än de ovan nämnda. Skadorna på miljön blir ytterst begränsade. Med hänsyn till den svåra byggkrisen i län där ombyggnader skulle kunna ske, Kopparberg, Värmland och Jämtland, är det noterbart att åtgärder som beskrivs skulle skapa meningsfull sysselsättning för företag i anläggnings- och byggnadsbranschen likaväl som för verkstadsindustrin (byggande av turbiner).

Detta är speciellt betydelsefullt i dagens ekonomiska läge.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

1. att riksdagen begär att regeringen snarast presenterar en plan med riktlinjer för hur riksdagsbeslutet om vattenkraftens utbyggnad till 66 TWh skall kunna uppnås,
2. att riksdagen hemställer att regeringen utan dröjsmål vidtar åtgärder för att ytterligare stimulera till effektiviseringar av befintliga kraftverk.

Stockholm den 20 januari 1982

YNGVE NYQUIST (s)
KJELL-OLOF FELDT (s)
GUDRUN SUNDSTRÖM (s)
BO SÖDERSTEN (s)
OVE KARLSSON (s)
ÅKE GREEN (s)
NILS-OLOF GUSTAFSSON (s)
GUNNAR OLSSON (s)